

Nr 28/1968-69.

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 28/1968-69 med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till hemställan hos Regeringen om sådana åtgärder att landskapet Åland vid den förestående revisionen av lagstiftningen angående utvecklingsområdena i sin helhet hänföres till utvecklingsområdena. (Nr 29/1969).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört lantrådet Martin Isaksson, värdsamt framhålla följande:

Enligt 15 § självstyrelselagen för Åland har Landstinget rätt att väcka initiativ i landskapet enskilt gällande lagstiftningsärende att genom Regeringens försorg föreläggas Riksdagen. Detta stadgande motsvaras också i riksdagsordningen av ett stadgande i 33 § som blott hänvisar till vad därom är särskilt, d.v.s. i självstyrelselagen för Åland, stadgat. Sådan Landstingets framställning har utan förslag eller motivering av Regeringen överlämnats till Riksdagen i form av en Ålands landstings motion. Det är icke utskottet bekant om någon prövning av landstingsinitiativets innehåll någonsin förekommit i Regeringen men det förefaller dock som om en möjligen förekommande sådan prövning måste begränsas till den rent formella sidan av förslaget.

Det har hittills varit praxis att förslag om antagande av speciella stadganden för Åland i rikslagstiftningen gjorts i form av färdiga lagförslag. Det synes också utskottet ändamålsenligt att förfara på detta sätt med hänsyn till den praxis, som utformats i dessa ärenden. Skulle ett konkret lagförslag icke föreligga, vore följdén förmodligen att en blandad kommitté skulle tillsättas för beredning av ärendet förrän det kunde vidarebefordras till Riksdagen.

Utan att fastslå ett sådant förfarande såsom en nödvändighet vill utskottet i detta fall hålla för önskvärt att förslaget i denna angelägenhet kunnat ges formen av färdigt utarbetade stadganden. Detta låter sig emellertid icke göra i nuvarande skede, eller är i varje fall icke ändamålsenligt, då avsikten icke är att ändra gällande lag utan att i en uppenbarligen kommande proposition föreslå ändringar. Så länge denna proposition icke är godkänd av Regeringen torde ändringar däri icke formellt kunna föreslås. Utskottet finner därför, att förberörda skäl enligt utskottets förmenande talar för att landskapsstyrelsens framställning icke skulle godkännas i denna form.

Utskottet kan däremot helt omfatta landskapsstyrelsens uppfattning

i sak, sådan den är framlagd i framställningens motivering. Den framförda argumenteringen för att Åland måste betraktas som en odelbar ekonomisk region är enligt utskottets åsikt så utförlig att därtill icke kan tilläggas någonting väsentligt om motiveringen skall hållas inom rimligt utrymme. De praktiska erfarenheterna av den utvecklingspolitik, som hittills förekommit i landskapet, talar för att en sådan politik icke med framgång kan bedrivas inom en utvecklingsregion som Ålands skärgårdskommuner, då denna region icke inom sig har en centralort, till vilken regionens olika delar kunde knytas. Landskapsstyrelsen har sålunda endast i ringa omfattning med stöd av gällande stadganden kunnat främja företag i skärgårdskommunerna.

På grund härav finner utskottet det angeläget framhålla, att landskapsstyrelsen bör få Landstingets fulla stöd i sina strävanden att åstadkomma den i framställningen föreslagna revisionen av gällande stadganden i den riktningen, att hela landskapet med Mariehamn som centralort hänföres till utvecklingsområde. Då utskottet av formella skäl föreslår framställningens förkastande bör förty Landstinget i detta sammanhang hemställa om att Landskapsstyrelsen fortsätter de underhandlingar som gälla beaktande av landskapets förhållanden i behörig ordning vid den förestående revisionen.

Det synes dock utskottet som om vissa synpunkter på denna fråga förtjänar särskild uppmärksamhet. Det lagstiftningskomplex, som avser att möjliggöra en politik till förmån för de svagt utvecklade områdena i landet, faller på grund av sin natur och enligt stadgandena i 11 § 2 mom. 20 punkten samt 13 § 1 mom. 21 punkten självstyrelselagen till sin huvudsakliga del inom landskapets lagstiftningsområde. Likaså faller förvaltningen av dessa angelägenheter enligt 19 § samma lag till sin huvudsakliga del inom landskapsförvaltningen, vilket också varit fallet enligt gällande lagstiftning. Utgående från denna enligt utskottets mening på självstyrelselagens anda och mening grundade tanke är det icke statskommittéers eller Regeringens sak att avgöra om Åland eller en del därav är ett utvecklingsområde utan denna fråga bör avgöras av självstyrelsen och Ålandsdelegationen, till de delar förvaltningen och finansieringen tillkommer landskapet, med beaktande av i 29 § självstyrelselagen uttalade grundsatser.

Vissa delar av det aktuella lagstiftningskomplexet kommer givetvis också enligt det ovan sagda att vara hänfödda till rikets lagstiftningsbehörighet. I dessa avseenden bör givetvis vidhållas, att enligt landskapsstyrelsens i ärendet framförda motivering det framförda kommittéförslaget icke är riktigt och förty tarvar sådan ändring, som land-

skapsstyrelsen föreslår.

Enligt det nu anförda föreligger skäl att landskapsstyrelsen ingår i närmare prövning av frågan om och i vad mån det aktuella lagstiftningskomplexet hör till landskapets lagstiftnings- och förvaltningsbehörighet förrän åtgärder vidtagas i syfte att i rikslagstiftningen införa stadganden som måhända hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå,

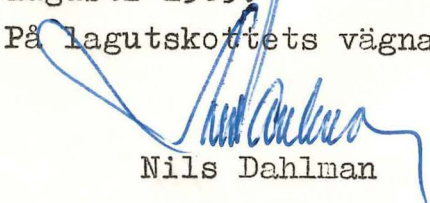
att Landstinget måtte förkasta framställningen,

att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om underhandlingar med Regeringen i syfte att landskapet i rikslagstiftningen i sin helhet hänföres till utvecklingsområdena samt

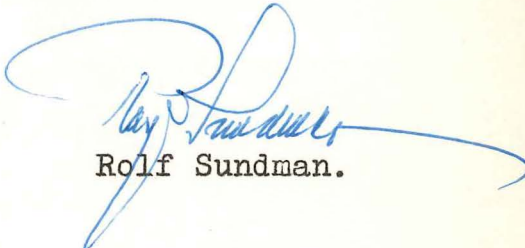
att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om förslag till lagstiftning om landskapets utvecklingsområde såvitt den faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Mariehamn, den 29 augusti 1969.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Nils Dahlman, viceordföranden Persson samt ledamöterna Bertel Boman, Karl Sundblom och Edw. Östling.